

Coronavirus pillugu ilinnut, tunillatsinnissamut aarlerinartorsiortumut aamma ornittakkaniittumut imaluunniit angerlarsimaffeqanngitsut unnuisarfianiittumut siunnersuutitsialaat

Coronavirus sunaana?

Coronavirus anersaartorfinni aseruutsitsisarpoq. Puatsigut aseruuttoormik sakkukinnerusunik ersiuteqarnermiit peruluttoqalersinnaavoq. Tunillatsissimasup assersuutigalugu quersorneranit tangajorneraniillu, imaluunniit assaminneratigut qanimulluunniit allatigut attaveqatigeneratigut tunillatsissinnaavutit. Aamma qaaniit, pisataniit matup tiggummiviatigut tunillatsittoqarsinnaavoq.

Inuit utoqqaat imaluunniit peqqissutsikkut ajornartorsiutillit taakkuunerupput nappaammut peruluutaasinnaasumut aarlerinartorsiortut.

Immikkut aarlerinartorsiortut ilagippatsit imminut allallu aarlerinartorsiortut nappaammik tunillatsinnginnissaannut illersornissat eqqumaffigissavat.

Immikkut aarlerinartorsiortut kikkuuppat?

Inuit ilaat coronavirusimik nutaamik tunillatsinnermikkut napparsimarululernissaat immikkut aarlerinaateqarpoq. Tassani pineqartut tassaapput:

- **Utoqqaat 65-ileereersimasut (pingaartumik 80-it sinnerlugit ukiullit)**
- **Inuit imaattunik katsorsarneqarsinnaanngitsumik nappaatillit:**
  - Uummatip taqarsuaatigut nappaatillit (aap naqitsinerata qaffasinneranut katsorsarneqarluartunut atuutinngilaq)
  - Puakkut nappaatillit, taakkununga ilaallutik tuberkuloseqartut (sakkukitsumik katsorsarneqarluarsimasumillu astmartunut atuutinngilaq)
  - Tartut sulisinnaassusiisa killeqarnerat pissutaalluni katsorsarneqarsinnaanngitsumik tartulunneq
  - Katsorsarneqarsinnaanngitsumik tinguklut nappaateqarneq
  - Sukkornerit 1 aamma 2, pingaartumik kingunerlutsitsisoqassappat
  - Nukinni nappaateqarnerit aamma qaratsami nukinni nappaateqarnerit aqutigalugit quersorniarnermik ajornartorsiutillit imaluunniit anersaartuutitigut peersiniarnernik ajornartorsiutillit.
  - 35-40 qaangerlugit BMI-qarlutik oqimaappallaartut, matumani apeqqutaalluni allanik navianaataasinnaasunik nappaateqartoqarnerisooq aamma
  - Immikkut aatsigut nappaateqarneq, matumani kingunerlutsitsinissaq navianarnerulersimappat.
- **Inuit akiussutissakinnerulersimasut nappaatit makku kingunerisaannit:**
  - Aatsigut nappaateqarneq
  - Timip atortuinik atortulersimaneq

- Akiuussutissat sakkukinnerulersillugit katsorsaanerit, soorlu kemoterapi imaluunniit kræftip katsorsarneranut ilaasumik qinngornernik katsorsartinneq
- HIV-mik tunillatsissimasut timip illersuutaasa sunnerneqarujussuarnerannik kinguneqartut
- **Meeqqat katsorsarneqarsinnaanngitsumik nappaatillit (siuliani taaneqartutuulli) imaluunniit siusinaartumik inuujaarnikkut kingunerluutillit**
- **Naartusut arnallu ernereernerup kingorna sapaatip akunneri marluk angullugit (mianersortoqarnissaanut tunngavigineqartoq malillugu)**

Qanoruna iliorsinnaasunga?

Tunillaassuunnerup siaruarnissaanut pinaveersaartitseqataasinnaavutit aamma siunnersuutit nalinginnaasut ukua malinnerisigut imminut allallu tunillatsinnissamut illersorsinnaavutit:

- Assatit imermik qaqorsaammillu akulikitsumik errorlorluartakkit. Imermik qaqorsaammillu asassinnaanngikkuit assannut spriti atoruk.
- Talinnut - assannuunngitsoq - quersorit tangajorlutilluunniit.
- Qisernaveersaarit. Allanut tunillaassutaasinnaavoq
- Anigaangavit aqqatit atortakkit.
- Napparsimallutit ersiuteqaleruit, ersiutillu sakkukitsuinnaagaluarpataluunniit peqqissinissavit tungaanut angerlarsimagit.
- Angerlarsimaffeqanngitsut unnuisarfianiikkuit kialaarfimmiikuilluunniit ersiutitit pillugit sulisunik oqaloqateqarit – imaassinnaavoq ikiorsinnaagaatsit.
- Inoqatinik attuisarnerit (assamminneq, eqitaarneq kuninnerlu) annikillisikkut inuillu akornanni sammisaqarnissaq pinaveersaaruk.
- Inuit allat mianerinninnissaannik qinnuigikkut.

Qanoq ilinerani immikkut ittumik eqqumaniarfeqassaanga?

Ataaseq arlallilluunniit ersiuteqalernerat eqqumaffigissavat.

- Quersorneq
- Kissarneqarneq
- Qasoqqaneq
- Toqqusaarlunneq
- Nukitsigut anniarneq
- Kakkilertaneq
- Anersaartornermi ajornartorsiorneq
- Timminneq

Ornittakkani angerlarsimaffeqanngitsullu unnuisarfianni qanoq iliortoqarsinnaava?

Innuttaasut sulisullu akornanni tuniluuttoqarnissaa pinaveersaartinniarlugu Nunatta Nakorsaaneqarfiata, siuliani taaneqartuni sulisut maleruagassanik malinninnissaat tuniluunnerlu pinaveersaartinniarlugu suliniutinik tullinnguuttunik aallartitsissasut innersuussutigaa:

- Pulaartarnerit killilersorneqassapput katersuuffiusartunilu pulaartoqannginnissaa qulakkeerneqarluni.
- Pulaarniartut nappaammut ersiuteqarpata peeqquneqassapput.
- Inini tamani silaannarissarluarnissaq qulakkeerneqassaaq.
- Sulisut nappaammik ersiutillit suliartussanngillat.
- Ataatsimiinnerit ikilisinneqassapput sivikillineqarlutillu taamatutaaq peqataasut imminnut qanillinnginnissaat qulakkeerneqassaaq.
- Ataatsimiinnerit amerlanerusut oqarasuaatikkut videokkulluunniit ingerlanneqassapput.
- Peqqissaartumik eqqiaasoqartassaaq – angerlarsimaffimmi suliffimmilu, tassunga ilanngullugu oqarasuaatit, matup tigummivii, tablesit, tastaturit il.il.
- Nerisanik avitseqateqartarneq killilerneqassaaq buffet-illu pinaveersaartinneqassallutik. Nerisassanik sassaalluteqarnak inummut ataatsimut naammattumik puuguttamik ataatsimik sassaallerit.

(Danmarkimi isumaginninnermut aqutsisoqarfimmit isumassarsiat malillugit allanneqarpoq)